

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk (przewodniczący)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Jarosław Matras (sprawozdawca)

w sprawie W.U. i J.U.

skazanych z art. 286 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu

w dniu 12 marca 2025 r.

wniosku obrońcy skaranych

w kwestii wznowienia postępowania kasacyjnego zakończonego wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2024 r., III KK 203/23,

1. na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wznawia z urzędu postępowanie karne w zakresie rozstrzygnięcia w pkt I wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2024 r., III KK 203/23 i uchyla pkt I wyroku Sądu Najwyższego, a na podstawie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 101 § 1 pkt 3 k.k. uchyla wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie o sygn. akt III Ka 145/22 w zakresie w jakim utrzymał on w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 31 maja 2021 r. w sprawie o sygn. akt X K 59/19 co do czynu przypisanego W.U. w pkt VI

sentencji wyroku (pkt VII aktu oskarżenia), kwalifikowanego z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 300 § 2 k.k. i postępowanie karne wobec W.U. co do tego czynu umarza, obciążając w tym zakresie kosztami postępowania Skarb Państwa;

2. na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wznawia z urzędu postępowanie kasacyjne w sprawie o sygnaturze akt III KK 203/23 w zakresie rozstrzygnięcie w pkt II wyroku i uchyla to rozstrzygnięcie, tj. co do oddalenia jako oczywiście bezzasadnych kasacji obrońcy J.U. oraz - w pozostałej części - kasacji obrońcy W.U. i sprawę w tym zakresie przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu Izbie Karnej w postępowaniu kasacyjnym;

3. zarządza zwrócenie wnioskodawcom uiszczonych opłat od wznowienia postępowania;

4. wydatkami postępowania wznowieniowego obciąża Skarb Państwa.

Tomasz Artymiuk

Jacek Błaszczuk

Jarosław Matras

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2024 r. Sąd Najwyższy w sprawie III KK 203/23 w pkt I uchylił wyroki sądów obu instancji w odniesieniu do W.U. w zakresie czynu z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 300 § 2 k.k. przypisanego mu w punkcie VI wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie i na podstawie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. postępowanie karne w tej części umarzył, obciążając Skarb Państwa kosztami procesu. W pkt II tego wyroku oddalono kasację obrońcy W.U. w pozostałej części oraz kasację obrońcy J.U. jako oczywiście bezzasadne, obciążając tychże skazanych wydatkami postępowania kasacyjnego w częściach równych.

W dniu 19 lipca 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanych o wznowienie postępowania kasacyjnego, przy czym jego podstawą był przepis art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. oraz art. 542 § 1 k.p.k. Wniosek ten miał następującą treść: „wnoszę o:

1. o wznowienie postępowania kasacyjnego, toczącego się przed Sądem Najwyższym i zakończonych wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2024 roku w sprawie o sygn. akt III KK 203/23 z uwagi na fakt ujawnienia się w nowych faktów oraz wystąpienia w sprawie kasacyjnej bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., polegającej na nienależytej obsadzie sądu poprzez branie udziału w wydaniu tego orzeczenia osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018r., poz. 3)

2. o wznowienie postępowania kasacyjnego, toczącego się przed Sądem Najwyższym i zakończonych wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2024 roku w sprawie o sygn. akt III KK 203/23 z uwagi na fakt orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny o niezgodności z Konstytucją, przepisu prawnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie (wyrok TK z dnia 12 grudnia 2023 r. P 12/22);

3. uchylenie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2024 roku sygn. akt III KK 203/23 oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu;

4. obciążenie Skarbu Państwa kosztami sądowymi za postępowanie o wznowienie postępowania.”

W uzasadnieniu wniosku jego autor wskazał, że nowym faktem było rozpoznanie sprawy na etapie postępowania kasacyjnego przez skład, w którym na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego powołani zostali sędziowie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 3), co stanowiło bezwzględną przesłankę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. W dalszym wywodzie przywołał postanowienia Sądu Najwyższego w sprawach II KO 73/22 i III KO 117/23, w których wyrażono pogląd o możliwości wznowienia postępowania kasacyjnego w zakresie w jakim oddalono kasację. W kolejnym fragmencie uzasadnienia wniosku obrońca skazanych podniósł, że istnieje także inna bezwzględna przesłanka odwoławcza, tj. przedawnienie karalności czynu wskazanego w pkt VI oraz co do części czynów opisanych w pkt I ppkt 1 i 2 wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie w sprawie X K 59/19, który to wyrok był przedmiotem kontroli kasacyjnej przez Sąd Najwyższy.

Obrońca przywołał, że kwestię tę podnosił w swoim piśmie z dnia 4 marca 2024 r., wskazując wyrok Trybunału Konstytucyjnego w sprawie P 12/22, który to wyrok zapadł już po wniesieniu kasacji. W tym kontekście autor wniosku stwierdził, że Sąd Najwyższy był zobligowany w toku rozpoznania kasacji do kontroli także w tej sferze, a następnie przeprowadził rozważania odnośnie do biegu terminów przedawnienia co do wskazanych czynów (z pkt VI wyroku Sądu Rejonowego oraz z pkt I ppkt 1 i 2).

W pisemnym stanowisku co do tak sformułowanego wniosku, prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o: „- *wznowienie postępowania kasacyjnego w sprawie III KK 203/23,*

- *uchylenie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2024 r. w sprawie o sygn. akt III KK 203/23, uchylającego wyroki sądów: Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 10 czerwca 2022 r., sygn. akt III Ka 145/22, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 31 maja 2021 r., sygn. akt X K 59/19, w odniesieniu do W.U. w zakresie czynu z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 300 § 2 k.k., przypisanego mu w punkcie VI wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie i na podstawie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. umarzającego postępowanie karne w tej części oraz oddalającego kasację obrońcy w stosunku do W.U. w pozostałej części oraz J.U. w całości jako oczywiście bezzasadną,*

- *przekazanie kasacji obrońcy skazanych W.U. i J.U. do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu Izbie Karnej w postępowaniu kasacyjnym,*

- *obciążenie kosztami postępowania wznowieniowego Skarbu Państwa.”*

W uzasadnieniu swojego stanowiska prokurator – w końcowej części – wywiódł, że „*skutki wadliwości orzeczenia, polegające na nienależytej obsadzie sądu mają szerszy zakres przedmiotowy - dotyczą bowiem całości orzeczenia - niż podniesione zarzuty związane z przedawnieniem niektórych z czynów przypisanych jedynie jednemu ze skazanych, są więc dalej idące, co czyni wystarczającym uczynienie podstawą wznowienia naruszenie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. W konsekwencji zachodzi więc konieczność wznowienia postępowania kasacyjnego, uchylenia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2024 r. w sprawie o sygn. akt III KK 203/23, o oddaleniu kasacji jako oczywiście bezzasadnej i przekazanie sprawy Sądowi Najwyższemu do ponownego rozpoznania.”*

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Na wstępie trzeba stwierdzić, że istotą obu podstaw do żądania wznowienia – według autora wniosku – postępowania kasacyjnego (pkt 1 i 2 wniosku) były okoliczności, które mieszczą się w art. 439 § 1 k.p.k. Z jednej strony bowiem autor wniosku wskazywał na skład sądu kasacyjnego jako obarczony wprost uchybieniem z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (pkt 1 wniosku), a z drugiej strony w pkt 2 wniosku – podnosząc jako formalną podstawę wniosku o wznowienie wyrok Trybunału Konstytucyjnego w sprawie P 12/22 – twierdził, iż doszło do przedawnienia karalności trzech czynów objętych wyrokiem sądu pierwszej instancji (z pkt I ppkt 1 i 2 oraz z pkt VI sentencji). W tym układzie jest jasne, że także druga podstawa wniosku o wznowienie postępowania to nic innego jak wskazanie, iż zachodzi przeszkoda procesowa z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. Nawiązanie przez skarżącego do art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. jest niezrozumiałe, skoro uchybienie z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postępowaniu wznowieniowym może być uwzględniane tylko z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.), a wadliwość w tym zakresie nie może być klasyfikowana jako nowy fakt lub dowód. W konsekwencji, wniosek skarżącego jest sygnalizacją istnienia podstaw do wznowienia postępowania z urzędu na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. (przy czym co do różnych etapów postępowania – o czym dalej) i tak został potraktowany przez Sąd Najwyższy; ta okoliczność skutkowałą zwrotem uiszczonych opłat od wniosku.

Od razu też trzeba podkreślić, że twierdzenie skarżącego o przedawnieniu karalności czynów (pkt I ppkt 1 i 2 oraz pkt VI wyroku Sądu Rejonowego Rzeszowie) wskazuje na istnienie podstawy do żądania wznowienia postępowania z urzędu, ale sądem właściwym do takiego żądania w zakresie rozstrzygnięcia w pkt I ppkt 1 i 2 nie jest Sąd Najwyższy. Przecież prawomocny wyrok w tym zakresie zapadł przed Sądem Okręgowym w Rzeszowie, a zatem właściwym w tej kwestii jest Sąd Apelacyjny w Rzeszowie (por. art. 544 § 1 k.p.k. w zw. z art. 542 § 3 k.p.k.). To, że w tym zakresie postępowanie było objęte postępowaniem kasacyjnym i że w tej materii wypowiedział się Sąd Najwyższy w uzasadnieniu – nie dostrzegając podstaw do umorzenia postępowania i oddalając kasację – nie kreuje właściwości Sądu Najwyższego do stwierdzenia podstaw do wznowienia postępowania z urzędu. Inaczej rzecz przedstawia się z sygnalizacją istnienia podstawy do wznowienia postępowania z urzędu w zakresie przedawnienia karalności czynu z pkt VI wyroku

Sądu Rejonowego w Rzeszowie. Otóż w tym zakresie rozpoznając kasację Sąd Najwyższy dostrzegł podstawę do wyjścia poza jej zarzuty (art. 536 w zw. z art. 439 § 1 k.p.k.) i uchylił wyrok sądu odwoławczego oraz sądu pierwszej instancji i na podstawie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. umorzył postępowania karne co do czynu z pkt VI wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie (pkt I wyroku SN). W ten sposób Sąd Najwyższy swoim orzeczeniem umorzył postępowanie karne co do tego czynu. To zaś oznacza, że w tym zakresie skarżący jak i prokurator wadliwie wskazują, że konieczne jest wznowienie z urzędu postępowania kasacyjnego. Postępowanie kasacyjne pozwoliło jedynie na wzruszenie prawomocnego wyroku, uchylenie obu wyroków jakie zapadły i w konsekwencji – umorzenie postępowania karnego. W takim układzie wznowienie postępowania kasacyjnego jest bezprzedmiotowe, skoro w jego konsekwencji doszło do umorzenia postępowania w zakresie czynu z pkt VI wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie (czynu z pkt VII aktu oskarżenia). Przyjmując za pewnik, że skarżący zna treść wyroku w tym punkcie, a zatem to, iż umorzono postępowanie z powodu przedawnienia karalności czynu, a więc orzeczenie jest w tym zakresie zgodne z jego oczekiwaniem wyrażonym w treści wniosku, trzeba stwierdzić, że żądanie wznowienia w tym zakresie wynika jedynie z faktu, iż orzeczenie o prawidłowej treści wydał wadliwy skład, a więc skład orzekający, który nie jest sądem w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC). W takim układzie procesowym żądanie wznowienia oparte na art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. musi rozpoznać Sąd Najwyższy zgodnie z art. 544 § 2 k.p.k. w zw. z art. 542 § 3 k.p.k., albowiem to niezaskarżalne orzeczenie Sądu Najwyższego doprowadziło do prawomocnego zakończenia postępowania karnego co do czynu z pkt VII aktu oskarżenia (pkt VI wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie). Odnosząc się jeszcze do tej kwestii trzeba wskazać, że żądania wznowienia na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. co do czynu z pkt VII aktu oskarżenia (czynu z pkt VI wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie) nie wyłącza okoliczność, iż zapadło takie samo orzeczenie – na tej samej podstawie prawnej – jakiego obecnie domaga się autor wniosku. Podstawa z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. jest bowiem niezależna od kierunku w zakresie interesu prawnego skazanego jak słusznie wywiódł prokurator w pisemnym stanowisku.

W konsekwencji w tym zakresie żądanie wznowienia na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. dotyczy wznowienia postępowania karnego, a nie tylko postępowania kasacyjnego i musi być merytorycznie ocenione niezależnie od tego, jakie orzeczenie kończące postępowanie karne zapadło.

Po tych uwagach trzeba odnieść się do możliwości wznowienia postępowania kasacyjnego.

W świetle utrwalonego już orzecznictwa Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości dopuszczalność wzruszenia, w trybie wznowienia postępowania, postępowania kasacyjnego zakończonego oddaleniem kasacji (zob.m.in. postanowienia SN: z dnia 14 czerwca 2023 r., II KO 73/22; z dnia 14 czerwca 2023 r. III KO 43/23; z dnia 21 czerwca 2023 r., V KO 30/22; z dnia 23 sierpnia 2023 r., II KO 75/23; z dnia 18 października 2023 r., I KO 33/23). Argumentacja w tym zakresie została przedstawiona w tych orzeczeniach, a Sąd Najwyższy w tym składzie w całości ją podziela i do niej odsyła. Rację należało przyznać autorowi pisma, że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3). Taki pogląd prawny wynika z pkt 1 uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20. Jak to trafnie wywiedziono w szeregu orzeczeń Sądu Najwyższego, wydanych po zapadnięciu tej uchwały, zachowała ona moc obowiązującą, wiążąc wszystkie składy Sądu Najwyższego (art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t. j. Dz. U. z 2024 r, poz. 622 - dalej w tekście u. SN), a poglądu tego nie może zmienić fakt wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61 (zob. w tym przedmiocie postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21, z dnia 29 września 2021 r., V KZ 47/21 i z dnia 21 stycznia 2022 r., III CO 6/22; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22 (OSNPiUS 2022, Nr 10, poz. 95) i uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22), czy orzecznictwo w tzw. sprawach testowych (art. 29 § 5 u. SN): postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27

lutego 2023 r., II KB 10/22 i z dnia 13 kwietnia 2023 r., III CB 6/23). Podobnie, a więc co do braku skutku prawnego wskazanego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego, ocenić należy te - zapadłe po podjęciu uchwały z dnia 23 stycznia 2020 r. - orzeczenia Sądu Najwyższego, w którego składach zasiadali sędziowie powołani w oparciu o przepisy ustawy o KRS z 2017 r., jako dotknięte wadą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo z art. 379 pkt 4 k.p.c., a także inne wyroki Trybunału Konstytucyjnego, czy też dokonywane sukcesywnie zmiany u. SN, mające na celu wyłącznie zablokowanie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) w zakresie dokonanych przez te organy międzynarodowe interpretacji wiążących Polskę norm traktatowych.

Oczywiste tym samym jest, że wydane przez Sąd Najwyższy – w składzie z udziałem sędziów M.M., M.B. i R.W. – orzeczenie dotknięte jest, z uwagi na tryb powołania wyżej wymienionych na urząd sędziego Sądu Najwyższego, bezwzględną przyczyną odwoławczą, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. W konsekwencji ta okoliczność daje podstawę (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 542 § 3 k.p.k.) do wznowienia postępowania karnego zakończonych umorzeniem postępowania karnego co do czynu zarzucanego W. U. w pkt VII aktu oskarżenia (pkt VI wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie), jak i co do rozstrzygnięcia w pkt II wyroku Sądu Najwyższego, tj. co do oddalenia kasacji W. U. i J. U. jako oczywiście bezzasadnych. Różnica zasadnicza dotyczy jednak skutków wznowienia postępowania co do rozstrzygnięcia w pkt I i II wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2024 r. w sprawie III KK 203/23. W zakresie rozstrzygnięcia z pkt I wyroku, to skutek w postaci uchylenia wyroku Sądu Najwyższego jest wynikiem przyczyny wskazanej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., ale z uwagi na przedawnienie karalności czynu kwalifikowanego z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 300 § 2 k.k. a przypisanego W. U. w pkt VI wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie, konieczne było ponowne umorzenie postępowania karnego co do tego czynu, po uchyleniu wydanych w sprawie obu wyroków. W zakresie przedawnienia karalności tego czynu wywód autora wniosku – oparty na wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie P 12/22 – jest bowiem trafny. Okres 20 lat od daty czynu (10 lat – co wynika z art. 101 § pkt 3 k.k. oraz 10 lat z art. 102 k.k.) minął w grudniu 2021 r., a to oznacza, iż do przedawnienia karalności tego czynu doszło jeszcze

przed datą rozpoznania apelacji przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie, co miało miejsce w dniu 10 czerwca 2022 r. Z tego powodu po uchyleniu rozstrzygnięcia zawartego w pkt I wyroku, konieczne stało się uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie w zakresie w jakim utrzymano nim w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Rzeszowie co do czynu z pkt VI wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie (pkt VII aktu oskarżenia) i umorzenie postępowania wobec W. U. co do tego czynu na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 101 § 1 pkt 3 k.k. Takie rozwiązanie jest procesowo konieczne (art. 547 § 3 k.p.k.). Konsekwencją umorzenia postępowania było obciążenie kosztami postępowania w zakresie tego czynu Skarbu Państwa. Chociaż więc zapadło takie samo orzeczenie co w pkt I wyroku Sądu Najwyższego wydanego w sprawie III KK 203/23, to zapadło ono w składzie zgodnym z prawem procesowym, a strona ma pewność co do tego, iż orzeczenie to wydane zostało przez sąd w znaczeniu konstytucyjnym i konwencyjnym.

Inaczej rzecz przedstawia się, jeśli chodzi o rozstrzygnięcie w pkt II wyroku. W odniesieniu do tego rozstrzygnięcia przedmiotem wznowienia postępowania jest tylko postępowanie kasacyjne, a to oznacza, że konieczne jest uchylenie tego orzeczenia na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez taki skład Sądu Najwyższego, który nie będzie wadliwy. Strona ma prawo do tego, aby kasację rozpoznał sąd w znaczeniu konstytucyjnym i konwencyjnym, a nie taki skład, który sądem nie jest. Dążenie wadliwie powołanych sędziów do rozpoznawania spraw w celu ochrony swojego dobrostanu ustrojowego nie może być wartością wyższą niż prawo strony do sądu. Wszyscy ci sędziowie zgłaszając akces do Sądu Najwyższego, już po niekonstytucyjnych zmianach w składzie Krajowej Rady Sądownictwa, które dokonały się w trybie noweli z dnia 8 grudnia 2017 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 3) zdawali sobie sprawę w jakim procederze uczestniczą i teraz powinni chociaż wykazać się minimalną przyzwoitością składając wnioski o swoje wyłączenie w tych sprawach, w których strona nie chce, aby orzekali. Obserwacja praktyki orzeczniczej w Sądzie Najwyższym daje podstawę do stwierdzenia, że oczekiwanie to jest zbyt optymistyczne, a ochrona swojego dobrostanu przewyższa prawa strony.

Już na koniec, trzeba podkreślić, że niezależnie od treści uchwały trzech Izb Sądu Najwyższego i wynikającej z niej konsekwencji w postaci konieczności wznowienia

postępowania karnego oraz postępowania kasacyjnego, wskazać należy także na inny aspekt związany z osobą sędziego M. B. i R. W. Otóż sędziowie ci orzekali w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego do daty jej likwidacji (15 lipca 2022 r.), a przecież Izba ta nie miała statusu sądu w rozumieniu konstytucyjnym (por. uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. i uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 2 czerwca 2022 r.). Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznał, że Izba Dyscyplinarna nie jest sądem w rozumieniu prawa europejskiego (por. wyrok TSUE z dnia 15 lipca 2021 r., C791/19, przeciwko Polsce). Przyjęcie, że Izba Dyscyplinarna *in gremio* nie była sądem przewidzianym przez konstytucję oraz unormowania konwencyjne musi powodować zasadnicze wątpliwości co do podjęcia przez sędziów M. B. i R. W. - na podstawie decyzji administracyjnej Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o przeniesieniu ich na stanowisko sędziego w Izbie Karnej (w wykonaniu zapisu ustawy) - legalnych czynności orzeczniczych w innej Izbie Sądu Najwyższego - Izbie Karnej. Trzeba wskazać, że przeniesienie M.B. i R.W. do orzekania w Izbie Karnej było efektem decyzji administracyjnej wydanej w oparciu zapis ustawy, ale bez dochowania wymogów określonych w art. 179 Konstytucji RP, a więc bez zachowania procedury przewidzianej dla ubiegania się o stanowisko sędziego w Izbie Karnej. Akt powołania Prezydenta RP na stanowisko sędziego dokonywany jest w ramach konkursu dotyczącego konkretnego rodzaju sądu, a akty powołania na stanowiska sędziowskie w Izbie Dyscyplinarnej podejmowane były przez Prezydenta RP wyłącznie w ramach konkursu na stanowiska w tej Izbie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dni: 5 stycznia 2023 r., II KK 531/22; 26 września 2023 r., II KK 479/22). W tym elemencie dostrzegalny jest kolejny problem sprowadzający się do zasadniczych pytań: jaki status miały osoby powołane na stanowiska sędziowskie w Izbie Dyscyplinarnej, która przecież nie była sądem (jak również taki sam status ma Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych – por. wyrok ETPC w sprawie Wałęsa przeciwko Polsce), skoro decyzje podejmowane przez osoby w izbie zasiadające (niezależnie od rodzaju składu) nie były orzeczeniami sądu w rozumieniu konstytucji i umów międzynarodowych? I dalej - jeżeli wada w powołaniu tych osób była tak głęboka (tzw. neo-KRS), że osoby te nie mogły wydawać orzeczeń jako sąd, to czy wada ta znika, gdy zostaną one przenoszone do innych Izb? Czy ktoś, kto nie może jako sąd

rozstrzygnąć sprawę w Izbie Dyscyplinarnej lub Izbie Kontroli, może już - jako sąd - rozstrzygnąć sprawę w Izbie Karnej tylko dlatego, że na skutek pisma został przeniesiony do tej Izby? Te wszystkie pytania i nasuwające w sposób logiczny odpowiedzi wskazują, że niezależnie od skutku dla postępowania karnego i postępowania kasacyjnego – wynikającego z uchwały trzech Izb Sądu Najwyższego – pojawia się inny daleko głębszy problem, który dotyczy statusu ustrojowego tych osób. Można więc stwierdzić, że skoro sędziowie ci nie mogą wydać orzeczenia jako sąd, to nie są sędziami w znaczeniu wskazanym w art. 179 Konstytucji, którzy sprawują wymiar sprawiedliwości (art. 175 Konstytucji) i rozpoznają sprawy jako sąd w znaczeniu wskazanym w art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w wyroku.

Tomasz Artymiuk

Jacek Błaszczyk

Jarosław Matras

[WB]

[a.ł.]